ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 30ής Απριλίου 1998 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-37/96 και C-38/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal d'instance de Paris προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Sodiprem SARL κ.λπ. (υπόθεση C-37/96),

Roger Albert SA (υπόθεση C-38/96)

και

Direction générale des douanes,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 9, 12 και 95 της Συνθήκης ΕΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, C. Gulmann, H. Ragnemalm και M. Wathelet, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward (εισηγητή), J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Tesauro
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— οι Sodiprem SARL κ.λπ. και Roger Albert SA, εκπροσωπούμενοι από τους Christian Charrière-Bournazel και Jean-Pierre Spitzer, δικηγόρους Παρισίων,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και Anne de Bourgoing, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Michel Nolin, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις των Sodiprem SARL κ.λπ. και Roger Albert SA, εκπροσωπουμένων από τους Christian Charrière-Bournazel και Jean-Pierre Spitzer, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Jean-François Dobelle, αναπληρωτή διευθυντή στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, και την Anne de Bourgoing, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπουμένου από τον Ramon Torrent, διευθυντή της Νομικής Υπηρεσίας, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τον Michel Nolin, κατά τη συνεδρίαση της 5ης Νοεμβρίου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δύο αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1996, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 12 Φεβρουαρίου 1996, το tribunal d'instance de Paris υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 9, 12 και 95 της Συνθήκης.

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο εκδικάσεως προσφυγών που άσκησαν οι Sodiprem SARL κ.λπ. και Roger Albert SA (στο εξής: Sodiprem κ.λπ.) κατά της γενικής διευθύνσεως τελωνείων, αιτούμενες την απόδοση του θαλασσίου διαπυλίου τέλους που είχαν καταβάλει επί όλων των εισαχθέντων από τη μητροπολιτική Γαλλία ή από κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προϊόντων μετά την έναρξη ισχύος του νόμου 92-676, της 17ης Ιουλίου 1992, σχετικά με τα θαλάσσια διαπύλια τέλη και την εφαρμογή της οδηγίας 89/688.

3 Στηριζόμενο στα άρθρα 227, παράγραφος 2, και 235 της Συνθήκης ΕΟΚ, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 89/688/ΕΟΚ, της 22ας Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με το καθεστώς που διέπει την εισφορά θάλασσας [θαλάσσιο διαπύλιο τέλος] στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα (ΕΕ 1989, L 399, σ. 46), καθώς και την απόφαση 89/687/ΕΟΚ, της 22ας Δεκεμβρίου 1989, περί θεσπίσεως προγράμματος ειδικών μέτρων λόγω του απομακρυσμένου και νησιωτικού χαρακτήρα των γαλλικών υπερποντίων διαμερισμάτων (Poséidom) (ΕΕ 1989, L 399, σ. 39), αμφότερες εκδοθείσες την ίδια ημέρα.

4 Επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι, δυνάμει νόμου του 1946, φόρος αποκαλούμενος «θαλάσσιο διαπύλιο τέλος» (στο εξής: προϊσχύσαν θαλάσσιο διαπύλιο τέλος), το οποίο εισπραττόταν εντός των γαλλικών υπερποντίων διαμερισμάτων (στο εξής: ΓΥΔ), έπληττε το σύνολο των εμπορευμάτων ανεξαρτήτως καταγωγής (συμπεριλαμβανομένων των προερχομένων από τη μητροπολιτική Γαλλία και, κατ' αρχήν, όσων προέρχονταν από άλλα ΓΥΔ)

λόγω της εισόδου τους στο συγκεκριμένο ΓΥΔ. Αντίθετα, απαλλάσσονταν από το προϊσχύσαν θαλάσσιο διαπύλιο τέλος ή από οποιονδήποτε ισοδύναμο εσωτερικό φόρο τα προϊόντα του οικείου ΓΥΔ. Το προϊόν του προϊσχύσαντος θαλασσίου διαπυλίου τέλους προοριζόταν ουσιαστικά για τη χρηματοδότηση, σύμφωνα με τους κανόνες της περιφερειακής αυτοτελείας, του προϋπολογισμού της τοπικής αυτοδιοικήσεως.

5 Το άρθρο 1 της αποφάσεως 89/688 ορίζει:

«Το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1992, οι γαλλικές αρχές λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε το καθεστώς εισφοράς θαλάσσης που ισχύει επί του παρόντος στα υπερπόντια διαμερίσματα να εφαρμόζεται χωρίς διάκριση, σύμφωνα με τις αρχές και τις λεπτομέρειες εφαρμογής που προβλέπονται στα άρθρα 2 και 3, στα προϊόντα που εισάγονται και στα προϊόντα που παράγονται στις περιοχές αυτές.»

6 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της αποφάσεως 89/688, «Οι αρμόδιες αρχές κάθε υπερποντίου διαμερίσματος καθορίζουν τον βασικό φορολογικό συντελεστή. Ο συντελεστής αυτός μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις κατηγορίες προϊόντων. Η διακύμανση αυτή δεν πρέπει να διατηρεί ή να εισάγει διακρίσεις έναντι προϊόντων προελεύσεως της Κοινότητας.»

7 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, της αποφάσεως 89/688, «Λόγω των ειδικών δυσχερειών των υπερποντίων διαμερισμάτων και προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος που αναφέρεται στο άρθρο 227, παράγραφος 2, της Συνθήκης, είναι δυνατό να παρέχονται απαλλαγές από τον φόρο, μερικές ή ολικές ανάλογα με τις οικονομικές ανάγκες, υπέρ των τοπικών προϊόντων και για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα δέκα έτη από την εισαγωγή του εν λόγω συστήματος φόρου (...).»

8 Κατά το δεύτερο εδάφιο, τα εν λόγω καθεστώτα απαλλαγών κοινοποιούνται στην Επιτροπή, η οποία ενημερώνει συναφώς τα κράτη μέλη και λαμβάνει θέση εντός προθεσμίας δύο μηνών. Αν η Επιτροπή δεν αποφανθεί εντός της προθεσμίας αυτής, το καθεστώς θεωρείται εγκριθέν.

9 Με το άρθρο 4 της αποφάσεως 89/688, η Γαλλική Δημοκρατία εξουσιοδοτήθηκε να διατηρήσει, το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992, το προϊσχύσαν θαλάσσιο διαπύλιο τέλος, εν αναμονή της θέσεως σε εφαρμογή της προβλεπομένης στο άρθρο 1 αναμορφώσεως.

10 Με την απόφαση της 16ης Ιουλίου 1992 στην υπόθεση C-163/90, Legros κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-4625), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι φόρος αναλογικός της δασμολογητέας αξίας των αγαθών, εισπραττόμενος από κράτος μέλος επί των εισαγομένων από άλλο κράτος μέλος εμπορευμάτων, συνιστά φόρο ισοδυνάμου προς εισαγωγικό δασμό αποτελέσματος.

11 Με την απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-363/93 και C-407/93 έως C-411/93, Lancry κ.λπ. (Συλλογή 1994, σ. I-3957), το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η απόφαση 89/688 ήταν άκυρη στον βαθμό που εξουσιοδοτούσε τη Γαλλική Δημοκρατία να διατηρήσει σε ισχύ μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992 το προϊσχύσαν καθεστώς των θαλασσίων διαπυλίων τελών εντός των ΓΥΔ.

12 Στις 17 Ιουλίου 1992, η Γαλλική Δημοκρατία εξέδωσε τον νόμο 92-676, το άρθρο 1 του οποίου προβλέπει:

«Στις περιφέρειες των νήσων Γουαδελούπης, Γουιάνας, Μαρτινίκας και Réunion επιβάλλεται τέλος, καλούμενο θαλάσσιο διαπύλιο τέλος, για τις ακόλουθες πράξεις:

1° Επί της εισαγωγής εμπορευμάτων.

2° Επί των παραδόσεων εξ επαχθούς αιτίας εκ μέρους προσώπων τα οποία ασκούν εκεί δραστηριότητες σχετιζόμενες με την παραγωγή. Λογίζονται ως δραστηριότητες σχετιζόμενες με την παραγωγή οι πράξεις κατασκευής, μεταποιήσεως ή ανακαινίσεως υλικών κινητών πραγμάτων, καθώς και οι γεωργικές και εξορυκτικές πράξεις.

3° Επί των παραδόσεων εξ επαχθούς αιτίας εκ μέρους προσώπων τα οποία αγοράζουν με σκοπό την εξαγωγή ή τη μεταπώληση σε τρίτους που υποχρεούνται να καταβάλουν θαλάσσια διαπύλια τέλη και πληρούν τις προβλεπόμενες στην παράγραφο 2 του άρθρου 3 προϋποθέσεις.»

13 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νόμου 92-676 προβλέπει την απαλλαγή από την καταβολή θαλασσίων διαπυλίων τελών των εξαγωγών εκτός των περιφερειών των νήσων Réunion, Γουαδελούπης και Μαρτινίκας, καθώς και των εξαγωγών εκτός της Γουιάνας, εξαιρουμένων των εξαγωγών που αποστέλλονται στη Γουαδελούπη ή τη Μαρτινίκα, καθώς και των εισερχομένων στις περιφέρειες της Γουαδελούπης ή της Μαρτινίκας προϊόντων επί των οποίων είχαν ήδη επιβληθεί θαλάσσια διαπύλια τέλη στη Γουιάνα.

14 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του νόμου 92-676 εξουσιοδοτεί τα περιφερειακά συμβούλια να απαλλάσσουν τα εισερχόμενα εμπορεύματα, όταν πρόκειται για ορισμένα προϊόντα, πρώτες ύλες ή αγαθά εξοπλισμού. Η εν λόγω απαλλαγή μπορεί να αφορά υλικά εξοπλισμού που προορίζονται για την ξενοδοχειακή και τουριστική βιομηχανία (άρθρο 50 undecies του παραρτήματος IV του γενικού φορολογικού κώδικα), οικοδομικά προϊόντα και υλικά, λιπάσματα και βιομηχανικά και γεωργικά εργαλεία (άρθρο 50 duodecies του παραρτήματος IV) ή πρώτες ύλες που προορίζονται για τοπικές δραστηριότητες παραγωγής, εφόδια που προορίζονται για την εκπλήρωση επισήμων κρατικών αποστολών και σύνεργα υγιεινής προορισμένα για νοσοκομειακές μονάδες.

15 Η ανωτέρω διάταξη εξουσιοδοτεί τα περιφερειακά συμβούλια να απαλλάσσουν επίσης τις παραδόσεις εξ επαχθούς αιτίας εκ μέρους προσώπων που ασκούν εντός των ΓΥΔ δραστηριότητες σχετιζόμενες με την παραγωγή υπό τις προβλεπόμενες στο άρθρο 10 προϋποθέσεις.

16 Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του νόμου 92-676, οι συντελεστές των θαλασσίων διαπυλίων τελών καθορίζονται με διοικητική απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου. Το τρίτο εδάφιο ορίζει ότι, «Επί των πανομοιοτύπων ή παρεμφερών προϊόντων που ανήκουν στην ίδια κατηγορία και υπόκεινται στην καταβολή θαλασσίων διαπυλίων τελών κατ' εφαρμογήν των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής, ασχέτως προελεύσεώς τους.»

17 Κατά παρέκκλιση από την ανωτέρω διάταξη, το άρθρο 10, παράγραφος 2, του νόμου 92-676 εξουσιοδοτεί τα περιφερειακά συμβούλια να απαλλάσσουν, ολικώς ή μερικώς ανάλογα με τις οικονομικές ανάγκες, όλα τα προϊόντα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία με εκείνη των παραδόσεων εξ επαχθούς αιτίας εκ μέρους προσώπων που ασκούν εντός των ΓΥΔ δραστηριότητες σχετιζόμενες με την παραγωγή.

18 Δυνάμει του άρθρου 3 του νόμου 92-676, υπόκεινται αυτοδικαίως στην καταβολή των θαλασσίων διαπυλίων τελών οι επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών στα πλαίσια της ασκήσεως δραστηριοτήτων σχετιζομένων με την παραγωγή υπερβαίνει τα 3,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (FF) κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος (παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο). Επιτρέπεται η επιβολή θαλασσίων διαπυλίων τελών στις επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών κυμαίνεται μεταξύ 2 και 3,5 εκατομμυρίων FF (τρίτο εδάφιο) και στα πρόσωπα που αγοράζουν προς εξαγωγή ή μεταπώληση σε τρίτους, υποχρέους να τα καταβάλουν δυνάμει των συναλλαγών αυτών, οσάκις οι τελευταίες υπερβαίνουν το 1,5 εκατομμύριο FF (παράγραφος 2).

19 Το άρθρο 4 του νόμου 92-676 προβλέπει ότι η βάση επιβολής των θαλασσίων διαπυλίων τελών που εισπράττονται επί των εισερχομένων εμπορευμάτων ισοδυναμεί με τη δασμολογητέα αξία στον τόπο εισόδου. Για τις εντός των ΓΥΔ πράξεις, η βάση επιβολής ισούται με την τιμή προ φόρου, μειωμένη κατά 15 % λόγω εμπορικών δαπανών.

20 Όσον αφορά την τύχη του προϊόντος των θαλασσίων διαπυλίων τελών, το άρθρο 16 του νόμου 92-676 προβλέπει ότι αυτά προορίζονται για τη στήριξη της οικονομικής αναπτύξεως των υπερποντίων περιφερειών.

21 Όπως προκύπτει από τις δύο αποφάσεις του περί παραπομπής, το tribunal d'instance υπογραμμίζει ότι ο νόμος 92-676 ενδέχεται να οδηγήσει στην πράξη στην ανατροπή της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ περιαφερειακών και αλλοδαπών επιχειρήσεων, υπό την έννοια ότι απαλλάσσει από την καταβολή των θαλασσίων διαπυλίων τελών ορισμένα προϊόντα ή ορισμένους παραγωγούς λόγω του πραγματοποιηθέντος κύκλου εργασιών των επιχειρήσεών τους ή

υπό την έννοια ότι εφαρμόζονται μειωμένοι ή κυμαινόμενοι συντελεστές. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν τα επιβαλλόμενα με την ανωτέρω νομοθεσία θαλάσσια διαπύλια τέλη μπορούν να χαρακτηριστούν ως εσωτερικός φόρος και αν στην περίπτωση αυτή έχουν συνέπεια εισάγουσα δυσμενή διάκριση, αντικειμένη στο άρθρο 95 της Συνθήκης. Κατόπιν αυτού, το αιτούν δικαστήριο ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα, το περιεχόμενο του οποίου είναι πανομοιότυπο στις δύο υποθέσεις και έχει ως εξής:

«Έχει το θεσπισθέν με τον νόμο 92-676, της 17ης Ιουλίου 1992, καθεστώς "περί των θαλασσίων διαπυλίων τελών και περί θέσεως σε εφαρμογή της αποφάσεως 89/688 του Συμβουλίου Υπουργών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 22ας Δεκεμβρίου 1989", ως αποτέλεσμα να υποκαθιστά φόρο ισοδυνάμου με δασμό αποτελέσματος, κατά την έννοια της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1992 επί προδικαστικής υποθέσεως (Legros), με αληθή εσωτερικό φόρο μη εισάγοντα δυσμενή διάκριση, σύμφωνο προς το γράμμα και το πνεύμα της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας;»

22 Επιβάλλεται πρωτίστως να υπομνηστεί ότι, στα πλαίσια της κινουμένης δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης διαδικασίας, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφαίνεται επί του συμβιβαστού ενός εθνικού μέτρου προς το κοινοτικό δίκαιο. Πάντως, είναι αρμόδιο να παρέχει στα εθνικά δικαστήρια όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που άπτονται του κοινοτικού δικαίου και που επιτρέπουν σ' αυτά να εκτιμούν το συμβιβαστό στα πλαίσια των υποθέσεων που επιλαμβάνονται (βλ., ιδίως, απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 1997 στην υπόθεση C-134/95, USSL n° 47 di Biella, Συλλογή 1997, σ. I-195, σκέψη 17).

23 Οι προσφεύγουσες στην κύρια δίκη ισχυρίζονται ότι το σύστημα επιβολής και υπολογισμού, η φορολογική βάση, ο συντελεστής και ο τρόπος εισπράξεως που καθιερώνει το νέο καθεστώς θαλασσίων διαπυλίων τελών και ιδίως το γεγονός ότι οι φορολογικές απαλλαγές ή παρεκκλίσεις χορηγούνται μόνο στα προερχόμενα από τα ΓΥΔ προϊόντα καταλήγουν στην πράξη σε φορολογικό αποτέλεσμα όμοιο με εκείνο του φόρου ισοδυνάμου με δασμό αποτελέσματος, απαγορευομένου από τα άρθρα 9, 12 και επόμενα της Συνθήκης.

24 Η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή αναγνωρίζουν ότι η καταρχήν επιβολή των θαλασσίων διαπυλίων τελών επί όλων των εμπορευμάτων συνοδεύεται,

σύμφωνα με τον νόμο 92-676, από τρεις εξαιρέσεις, ήτοι τη μη υποχρέωση καταβολής τους εκ μέρους των επιχειρήσεων των οποίων ο κύκλος εργασιών είναι κατώτερος των 3,5 εκατομμυρίων FF (άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο), την πλήρη απαλλαγή με μηδενικό συντελεστή ή τη μερική απαλλαγή με μειωμένο συντελεστή ορισμένων συναλλαγών επί κατηγοριών τοπικών προϊόντων, την οποία αποφασίζουν τα περιφερειακά συμβούλια (άρθρο 2, παράγραφος 2, και άρθρο 10, παράγραφος 2) και τη μείωση της βάσεως επιβολής κατά 15 % για τα τοπικά προϊόντα (άρθρο 4, στοιχείο β'). Πάντως, φρονούν ότι οι εξαιρέσεις αυτές δεν είναι ικανές να οδηγήσουν στον αποχαρακτηρισμό των θεσπιζομένων με τον νόμο 92-676 θαλασσίων διαπυλίων τελών ως εσωτερικού φόρου εμπίπτοντος στο άρθρο 95 της Συνθήκης και ότι η απόφαση 89/688 εξουσιοδοτεί τη Γαλλική Δημοκρατία να παρεκκλίνει από την εν λόγω διάταξη.

25 Προκειμένου να παρασχεθούν στο αιτούν δικαστήριο τα λυσιτελή στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, πρέπει, επομένως, να προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά του εγκεκριμένου με την απόφαση 89/688 καθεστώτος απαλλαγής, ενώ το ζήτημα κατά πόσον ο νόμος 92-676 συμβιβάζεται με το προς θέσπιση διά της εν λόγω αποφάσεως καθεστώς εμπίπτει στην αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου.

26 Πρέπει συναφώς να αναφερθεί ότι το Δικαστήριο ανέλυσε ήδη, με την απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 1998 στην υπόθεση C-212/96, Chevassus-Marche (Συλλογή 1998, σ. I-743), την απόφαση 89/688 και αποφάνθηκε ότι από την εξέτασή της δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να θίξουν το κύρος της, καθόσον η απόφαση επιτρέπει σύστημα απαλλαγής από τον αποκαλούμενο «θαλάσσιο διαπύλιο τέλος» φόρο, σε συνδυασμό με τις προβλεπόμενες στην απόφαση αυστηρές προϋποθέσεις. Υπό το φως των κριτηρίων της ανωτέρω αποφάσεως, θα πρέπει το αιτούν δικαστήριο να χωρήσει στον χαρακτηρισμό και στην ερμηνεία του εσωτερικού φόρου.

27 Όσον αφορά τη διάκριση μεταξύ του φόρου ισοδυνάμου προς δασμό αποτελέσματος, εμπίπτοντος στα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης, και του εσωτερικού φόρου, εμπίπτοντος στο άρθρο 95 αυτής, το Δικαστήριο υπενθύμισε στη σκέψη 24 της προαναφερθείσας αποφάσεώς του στην υπόθεση Chevassus-Marche την προγενέστερη νομολογία του από την οποία προκύπτει ότι φόρος,

ο οποίος είναι ικανός να πλήξει τα εισαγόμενα προϊόντα ή ορισμένες κατηγορίες των προϊόντων αυτών, χωρίς να επιβαρύνει τα τοπικά προϊόντα της ιδίας κατηγορίας, δεν συμβιβάζεται σε καμία περίπτωση με τη Συνθήκη.

28 Στη σκέψη 37 της ανωτέρω αποφάσεως στην υπόθεση Chevassus-Marche, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το Συμβούλιο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επιτρέψει σύστημα απαλλαγής γενικής ή συστηματικής φύσεως, ικανό να οδηγήσει στην εκ νέου επιβολή φόρου ισοδυνάμου με δασμό αποτελέσματος. Το σύστημα αυτό αντίκειται στα άρθρα 9, 12 και 13 της Συνθήκης.

29 Στη σκέψη 46 της ιδίας αποφάσεως, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το σύστημα απαλλαγής, ως μέσο στηρίξεως της τοπικής παραγωγής που χαρακτηρίζεται από δυσχέρειες αναγόμενες στη μη γειτνίασή της με τη μητρόπολη και τον νησιωτικό χαρακτήρα της, τελεί υπό αυστηρές προϋποθέσεις.

30 Στη σκέψη 49 της προαναφερθείσας αποφάσεως στην υπόθεση Chevassus-Marche, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι η απόφαση 89/688 επιτρέπει μόνον τις αναγκαίες, κατ' αναλογία και σαφώς προσδιορισμένες απαλλαγές.

31 Στη σκέψη 52 της εν λόγω αποφάσεως, το Δικαστήριο διαπίστωσε επίσης ότι με την επιβολή των προβλεπομένων στο άρθρο 2, παράγραφος 3, της αποφάσεως 89/688 αυστηρών προϋποθέσεων, ερμηνευομένων υπό το φως των ορίων που προβλέπει το άρθρο 226 της Συνθήκης ΕΚ για την παρέκκλιση από τις διατάξεις της, είναι δυνατή η διασφάλιση του συμβιβαστού του συστήματος των σαφώς προσδιορισμένων απαλλαγών με τις διατάξεις της Συνθήκης.

32 Οι ανωτέρω προϋποθέσεις διευκρινίζονται στις σκέψεις 44 έως 51 της προαναφερθείσας αποφάσεως στην υπόθεση Chevassus-Marche. Καταρχάς, σύμφωνα με τη γενική διάταξη των άρθρων 1 και 2 της αποφάσεως 89/688, τα θαλάσσια διαπύλια τέλη επιβάλλονται, καταρχήν, αδιακρίτως επί των εισερχομένων και επί των παραγομένων στα ΓΥΔ προϊόντων.

33 Ακολούθως, το σύστημα απαλλαγής αποτελεί εξαίρεση από τον γενικό αυτό κανόνα. Πρέπει να διαταράσσει το λιγότερο δυνατό τη λειτουργία της κοινής αγοράς και, συνακόλουθα, δεν μπορεί να αλλοιώνει τις συνθήκες του εμπορίου σε βαθμό αντικείμενο προς το κοινό συμφέρον. Ο έλεγχος των προϋποθέσεων αυτών ανατίθεται στα κοινοτικά όργανα και ιδίως στην Επιτροπή, η οποία οφείλει να αναλύει την ανάγκη και την αναλογικότητα παρομοίων μέτρων.

34 Τέλος, το εν λόγω σύστημα αποτελεί μέτρο στηρίξεως της τοπικής παραγωγής η οποία αντιμετωπίζει δυσχέρειες συνδεόμενες προς τον απομεμακρυσμένο και νησιωτικό χαρακτήρα της, ο δε σκοπός του έγκειται στην προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως των ΓΥΔ μέσω της συμβολής στην προώθηση ή διατήρηση οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας εντός των ΓΥΔ και της εντάξεως του συστήματος σε μια στρατηγική οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως.

35 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η απάντηση που προσήκει στο προδικαστικό ερώτημα είναι ότι η απόφαση 89/688 έχει την έννοια ότι απαγορεύει απαλλαγές γενικής ή συστηματικής φύσεως, δυνάμενες ως εκ τούτου να καταλήξουν στην εκ νέου επιβολή φόρου ισοδυνάμου με δασμό αποτελέσματος. Αντίθετα, η απόφαση 89/688 επιτρέπει απαλλαγές που είναι αναγκαίες, κατ' αναλογία, σαφώς προσδιορισμένες και που τηρούν τις επιβαλλόμενες με το άρθρο 2, παράγραφος 3, της εν λόγω αποφάσεως αυστηρές προϋποθέσεις, όπως αυτές ερμηνεύονται υπό το φως των προβλεπομένων στο άρθρο 226 της Συνθήκης ορίων.

Επί των δικαστικών εξόδων

36 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και το Συμβούλιο και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κυρίας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1996, το tribunal d'instance de Paris, αποφαίνεται:

Η απόφαση 89/688/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με το καθεστώς που διέπει τα θαλάσσια διαπύλια τέλη στα γαλλικά υπερπόντια διαμερίσματα, έχει την έννοια ότι απαγορεύει απαλλαγές γενικής ή συστηματικής φύσεως, δυνάμενες ως εκ τούτου να καταλήξουν στην εκ νέου επιβολή φόρου ισοδυνάμου με δασμό αποτελέσματος. Αντίθετα, η απόφαση 89/688 επιτρέπει απαλλαγές που είναι αναγκαίες, κατ' αναλογία, σαφώς προσδιορισμένες και που τηρούν τις επιβαλλόμενες με το άρθρο 2, παράγραφος 3, της εν λόγω αποφάσεως αυστηρές προϋποθέσεις, όπως αυτές ερμηνεύονται υπό το φως των προβλεπομένων στο άρθρο 226 της Συνθήκης ΕΚ ορίων.

Rodríguez Iglesias Gulmann Ragnemalm Wathelet

Mancini Moitinho de Almeida Kapteyn

Murray Edward Puissochet

Hirsch Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Απριλίου 1998.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias